

МІНІСТЕРСТВО РОЗВИТКУ ГРОМАД, ТЕРИТОРІЙ ТА ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ

пр-т Берестейський, 14, м. Київ, 01135,
тел.: (044) 351-40-96, (044) 351-40-35, (044) 351-40-01,
E-mail: miu@mtu.gov.ua, сайт: www.mtu.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 37472062

від _____ 20__ р. № _____

На № _____ від _____ 20__ р.

Обласні, Київська міська
військові адміністрації

За результатами проведеного Міністерством розвитку громад, територій та інфраструктури України аналізу встановлення органами місцевого самоврядування тарифів на послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а також застосування цих тарифів суб'єктами господарювання до споживачів, вважаємо за доцільне звернути увагу на наступне.

Щодо формування тарифів

Механізм формування тарифів на централізоване водопостачання та централізоване водовідведення для суб'єктів господарювання, діяльність яких регулюється на місцевому рівні, визначено Порядком формування тарифів на централізоване водопостачання та централізоване водовідведення, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2011 № 869 «Про забезпечення єдиного підходу до формування тарифів на комунальні послуги» (далі – Порядок).

За вимогами пунктів 7 - 8 Порядку з метою забезпечення відшкодування всіх економічно обґрунтованих витрат, пов'язаних із наданням послуг з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення, перегляд тарифів на централізоване водопостачання та/або централізоване водовідведення та їх структури здійснюється уповноваженим органом *щороку за заявою ліцензіата*.

Для встановлення тарифів на централізоване водопостачання та/або централізоване водовідведення ліцензіат (крім ліцензіатів, що вперше встановлюють тарифи) *щороку до 20 серпня* подає уповноваженим органам у паперовому і електронному вигляді заяву та розрахунки тарифів *на планований період за встановленими такими органами формами* з відповідними розрахунками, підтвердними матеріалами і документами, що використовувалися під час їх проведення.

При цьому визначено, що тарифи формуються та встановлюються на *планований період* – період тривалістю 12 місяців, на який розраховуються та встановлюються тарифи (з 1 січня до 31 грудня, а для ліцензіатів, що вперше

ДОКУМЕНТ СЕД

Підписувач Козловська Наталія Вікторівна
Сертифікат 6FA97849F1B2570D04000000E2890000E3520300
Дійсний з 14.03.2024 12:21:00 по 14.03.2025 12:21:00

Міністерство розвитку громад, територій
та інфраструктури України

8333/25/14-24 від 01.07.2024

встановлюють тарифи, – інший період, узгоджений з уповноваженими органами, тривалістю 12 місяців).

Строк дії тарифів на централізоване водопостачання та/або централізоване водовідведення – період часу, на який уповноваженим органом встановлено тарифи та протягом якого такі тарифи застосовуються до споживачів (пункт 3 Порядку).

При цьому передбачено, що коригування тарифів здійснюється виключно протягом строку дії тарифів.

Варто зазначити, що за вимогами зазначеного Порядку тарифи на централізоване водопостачання та централізоване водовідведення формуються суб'єктами господарювання за видами ліцензованої діяльності (централізоване водопостачання/централізоване водовідведення) у розрізі споживачів, а саме:

споживачів, які є суб'єктами господарювання у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (це ліцензіати, які придбавають в іншого ліцензіата питну воду з метою її подальшої реалізації споживачам та/або подають стічні води на очищення іншому ліцензіату за окремими тарифами на централізоване водопостачання та/або централізоване водовідведення);

споживачів, які не є суб'єктами господарювання у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (це фізичні чи юридичні особи, які отримують або мають намір отримати послуги з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення).

Іншої диференціації тарифів за категоріями споживачів не передбачено. Також не передбачено вимог щодо формування тарифів на централізоване водопостачання та/або централізоване водовідведення у розрізі територіальних громад (у разі провадження ліцензованої діяльності у декількох територіальних громадах).

Пунктом 5 Порядку визначено, що ліцензіат здійснює розподіл витрат між видами господарської діяльності, зокрема, пов'язаних з централізованим водопостачанням та централізованим водовідведенням, в установленому законодавством порядку.

Згідно з вимогами Порядку ведення окремого обліку доходів і витрат на підприємствах, які здійснюють виробництво, транспортування, постачання теплової енергії та надають послуги з централізованого водопостачання та водовідведення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2011 № 584, підприємства ведуть окремий облік доходів і витрат за кожним видом діяльності, що підлягає ліцензуванню.

Відповідно до пункту 9 Порядку формування тарифів на централізоване водопостачання та/або централізоване водовідведення здійснюється ліцензіатами відповідно до річних планів господарської діяльності з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, економічно обґрунтованих планованих витрат, визначених на підставі державних та галузевих нормативів витрат ресурсів, у тому числі галузевих технологічних нормативів використання питної води на підприємствах водопровідно-каналізаційного господарства з урахуванням основних особливостей технологічних процесів відповідного виробництва, техніко-економічних розрахунків, кошторисів з урахуванням ставок

ДОКУМЕНТ СЕД

Підписувач Козловська Наталія Вікторівна
Сертифікат 6FA97849F1B2570D04000000E2890000E3520300
Дійсний з 14.03.2024 12:21:00 по 14.03.2025 12:21:00

Міністерство розвитку громад, територій
та інфраструктури України

8333/25/14-24 від 01.07.2024

податків, зборів, обов'язкових платежів, цін на матеріальні ресурси та послуги у планованому періоді.

Разом з тим, при формуванні тарифів на послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення просимо врахувати, що:

з 06.12.2023 набрала чинності Галузева угода між Міністерством розвитку громад, територій та інфраструктури України, Об'єднанням організацій роботодавців «Всеукраїнська конфедерація роботодавців житлово-комунальної галузі України» та Центральним комітетом профспілки працівників житлово-комунального господарства, місцевої промисловості, побутового обслуговування населення України на 2023 – 2027 роки, яку зареєстровано в Міністерстві економіки України 26.12.2023 за № 13, (положення Угоди діють безпосередньо і є обов'язковими для всіх суб'єктів, що перебувають у сфері дії Сторін Угоди, які її підписали);

під час зміни тарифів на централізоване водопостачання та/або централізоване водовідведення уповноважений орган проводить аналіз їх структури у частині відповідності (невідповідності) фактичних витрат на надання відповідного обсягу послуг протягом планованого періоду та витрат, які було враховано в установлених тарифах, за результатами якого здійснює перерахування тарифів (у разі відхилення невідповідності зазначених показників);

витрати, що увійшли до плати за абонентське обслуговування, не включаються до складу тарифів на послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

Щодо встановлення та застосування тарифів

Процедуру розгляду органами місцевого самоврядування розрахунків тарифів на централізоване водопостачання та централізоване водовідведення визначено Порядком, затвердженим наказом Мінрегіону від 12.09.2018 № 239, зареєстрованим в Мін'юсті 18.10.2018 р. за № 1172/32624.

Вказаним Порядком передбачено, зокрема, вимоги до оформлення заяви та формування комплексу документів, що подається до органу місцевого самоврядування, вимоги до подання розрахунків тарифів (у тому числі передбачено примірні форми розрахунків для суб'єктів господарювання), порядок та строки розгляду заяви.

Згідно з пунктом 6 розділу I Порядку розгляду органами місцевого самоврядування розрахунків тарифів на теплову енергію, її виробництво, транспортування та постачання, а також розрахунків тарифів на комунальні послуги, поданих для їх встановлення, затвердженого наказом Мінрегіону від 12.09.2018 № 239, зареєстрованим в Мін'юсті 18.10.2018 р. за № 1172/32624, до рішення органу місцевого самоврядування про встановлення тарифів *додається структура тарифів*.

Отже, просимо забезпечити дотримання вищенаведених вимог в частині наявності структури тарифів на централізоване водопостачання та централізоване водовідведення, а також обов'язкового додання її до рішень органів місцевого самоврядування про встановлення відповідних тарифів.

ДОКУМЕНТ СЕД

Підписувач Козловська Наталія Вікторівна
Сертифікат 6FA97849F1B2570D04000000E2890000E3520300
Дійсний з 14.03.2024 12:21:00 по 14.03.2025 12:21:00

Міністерство розвитку громад, територій
та інфраструктури України

8333/25/14-24 від 01.07.2024

Крім того, наголошуємо на необхідності дотримання виконавцями комунальних послуг вимог Порядку інформування споживачів про намір зміни цін/тарифів на комунальні послуги з обґрунтуванням такої необхідності, затвердженого наказом Мінрегіону від 05.06.2018 № 130, зареєстрованим у Мін'юсті 26.06.2018 № 753/32205, в частині інформування споживачів *про намір* зміни тарифів.

Водночас частиною четвертою статті 15 Закону України «Про доступ до публічної інформації» встановлено обов'язок органів місцевого самоврядування оприлюднювати *проекти нормативно-правових актів* та рішень не пізніше як за 10 робочих днів до дати їх розгляду з метою прийняття.

У свою чергу, *рішення* про встановлення тарифів на централізоване водопостачання та/або централізоване водовідведення оприлюднюється уповноваженим органом у засобах масової інформації та/або на офіційному веб-сайті уповноваженого органу невідкладно, але не пізніше п'яти робочих днів з дати його прийняття (п. 33 Порядку).

У разі прийняття уповноваженим органом *рішення* про зміну цін/тарифів на послугу з централізованого водопостачання та/або на послугу з централізованого водовідведення виконавець у строк, що не перевищує 15 днів з дати введення їх у дію, повідомляє про це споживачу з посиланням на рішення відповідного органу (частина п'ята статті 10 Закону України «Про житлово-комунальні послуги»).

Застосування тарифів до споживачів здійснюється виключно у відповідності до рішення органу, уповноваженого встановлювати тарифи.

При цьому зазначаємо, що наразі на законодавчому рівні не передбачено мораторію у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

Постановою Кабінету Міністрів України від 29.04.2022 № 502 «Деякі питання регулювання діяльності у сфері комунальних послуг у зв'язку із введенням в Україні воєнного стану» (далі – постанова № 502) органам, уповноваженим встановлювати тарифи, рекомендовано протягом дії воєнного стану в Україні, але не раніше завершення поточного опалювального періоду, не підвищувати тарифи на теплову енергію (її виробництво, транспортування та постачання), у тому числі тарифи на теплову енергію, вироблену з використанням альтернативних джерел енергії, послуги з постачання теплової енергії та постачання гарячої води, централізованого водопостачання та централізованого водовідведення для населення та застосовувати їх до споживача (населення) на рівні тарифів, що застосовувалися станом на 24 лютого 2022 року.

Рекомендація Уряду щодо встановлення тарифів на комунальні послуги, передбачена постановою № 502, зокрема тарифів на послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, не звільняє підприємства водопровідно-каналізаційного господарства від обов'язку подавати щороку до 20 серпня органам, уповноваженим встановлювати тарифи, заяву та розрахунки тарифів, а органи місцевого самоврядування – від обов'язку встановлення тарифів на планований період.

При цьому відповідно до Закону України «Про житлово-комунальні послуги» одним із принципів на якому ґрунтується державна політика у сфері житлово-

ДОКУМЕНТ СЕД

Підписувач Козловська Наталія Вікторівна
Сертифікат 6FA97849F1B2570D04000000E2890000E3520300
Дійсний з 14.03.2024 12:21:00 по 14.03.2025 12:21:00

Міністерство розвитку громад, територій
та інфраструктури України

8333/25/14-24 від 01.07.2024

комунальних послуг є принцип забезпечення функціонування підприємств, установ та організацій, що виробляють, виконують та/або надають житлово-комунальні послуги, на умовах самофінансування, досягнення рівня економічно обґрунтованих витрат на виробництво таких послуг.

Згідно із статтею 12 Закону України «Про ціни і ціноутворення» державні регульовані ціни повинні бути економічно обґрунтованими (забезпечувати відповідність ціни на товар витратам на його виробництво, продаж (реалізацію) та прибуток від його продажу (реалізації)).

Установлення Кабінетом Міністрів України, органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування державних регульованих цін на товари в розмірі, нижчому від економічно обґрунтованого розміру, *без джерел для відшкодування різниці між такими розмірами за рахунок коштів відповідних бюджетів* не допускається і може бути оскаржено в судовому порядку (стаття 15 Закону України «Про ціни і ціноутворення»).

Крім цього звертаємо увагу, що за інформацію Міністерства фінансів, державний бюджет України на 2024 рік сформовано з урахуванням пріоритетів у використанні наявних ресурсів на реалізацію заходів щодо обороноздатності країни, захисту безпеки населення, забезпечення функціонування бюджетної сфери та забезпечення максимальної збалансованості в межах зведеного бюджету держави. Видатків на відшкодування різниці в тарифах не передбачено.

Також Бюджетним кодексом України не визначено особливостей здійснення видатків органами місцевого самоврядування на відшкодування різниці в тарифах підприємствам водопостачання та водовідведення (не залежно від їх форми власності).

Водночас відповідно до статті 17 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (далі – Закон про місцеве самоврядування) відносини органів місцевого самоврядування з підприємствами, установами та організаціями, що перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, будуються на засадах їх підпорядкованості, підзвітності та підконтрольності органам місцевого самоврядування.

Статтею 143 Конституції України, статтею 26 Закону про місцеве самоврядування та статтею 91 Бюджетного кодексу України визначено, що місцеві ради можуть затверджувати програми соціально-економічного та культурного розвитку відповідних адміністративно-територіальних одиниць, цільові програми з інших питань місцевого самоврядування, інші програми, пов'язані з виконанням власних повноважень, у тому числі місцеві програми розвитку житлово-комунального господарства та благоустрою населених пунктів, і контролювати їх виконання.

Обсяг коштів на реалізацію цих програм визначається рішенням про місцевий бюджет з урахуванням наявного фінансового ресурсу відповідного місцевого бюджету.

Таким чином, під час перегляду тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення, питання видатків місцевих бюджетів для відшкодування різниці в тарифах має розглядатися відповідними місцевими бюджетами відповідно до законодавства з урахуванням фінансової спроможності місцевих бюджетів та

ДОКУМЕНТ СЕД

Підписувач Козловська Наталія Вікторівна
Сертифікат 6FA97849F1B2570D04000000E2890000E3520300
Дійсний з 14.03.2024 12:21:00 по 14.03.2025 12:21:00

Міністерство розвитку громад, територій
та інфраструктури України

8333/25/14-24 від 01.07.2024

необхідності виконання інших зобов'язань органів місцевого самоврядування, без залучення коштів державного бюджету.

Окремо наголошуємо на необхідності надання актуальної щомісячної інформації щодо тарифів на послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення згідно з вимогами наказу Мінінфраструктури від 28.03.2024 № 262 «Про забезпечення моніторингу стану розрахунків за житлово-комунальні послуги та інших показників у сфері житлово-комунального господарства».

Просимо довести це роз'яснення до відома підприємств, що надають послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, та органів місцевого самоврядування.

Виконувач обов'язків Міністра

Наталія КОЗЛОВСЬКА

Ольга Лепко 351 46 17

ДОКУМЕНТ СЕД

Підписувач Козловська Наталія Вікторівна
Сертифікат 6FA97849F1B2570D04000000E2890000E3520300
Дійсний з 14.03.2024 12:21:00 по 14.03.2025 12:21:00

Міністерство розвитку громад, територій
та інфраструктури України

8333/25/14-24 від 01.07.2024